

Nội dung

- Bài toán sắp xếp
- Một số thuật toán sắp xếp
 - Sắp xếp chèn insertion sort
 - Sắp xếp lựa chọn selection sort
 - Sắp xếp nổi bọt bubble sort
 - Sắp xếp shell-sort
 - Sắp xếp trộn merge sort
 - Sắp xếp nhanh quick sort
 - Sắp xếp vun đống heap sort

Bài toán sắp xếp

- Để tìm kiếm thông tin hiệu quả ta phải lưu giữ chúng theo một thứ tự nào đó.
 - Cách sắp xếp sách trong thư viện
 - Lưu trữ từ trong từ điển
- Sắp xếp là một trong những bài toán quan trọng trong xử lý thông tin
- Nhiều thuật toán đã được đề xuất.
- Ta chỉ xét bài toán sắp xếp trong, không xét sắp xếp ngoài

Bài toán sắp xếp

- Mục đích sắp xếp?
 - Tổ chức trình bày dữ liệu có hệ thống
 - Cải thiện tốc độ tìm kiếm
 - Tiền xử lý cho các bài toán khác: vd. Tìm phần tử lặp
 - Phát hiện và loại bỏ dữ liệu lỗi
 - Tối ưu cho việc tổng hợp và truy vấn dữ liệu
 - Tối ưu cho bài toán lập lịch, đồ thị
 - Hỗ trợ các thuật toán ghép nối và kết hợp dữ liệu

Bài toán sắp xếp

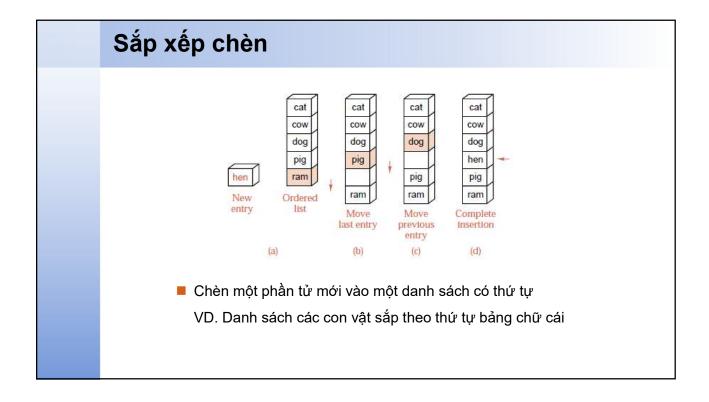
- Mỗi bản ghi có một khóa (key), ta có thể áp dụng các phép so sánh (định nghĩa được thứ tự) < , > , <=, >= trên khóa.
- Sắp xếp các bản ghi bằng cách sắp xếp đối với khóa tương ứng của chúng.

```
struct node
{
    long masoSV;
    char hoten[30];
    char diachi[50];
    float diemTB;
};
```


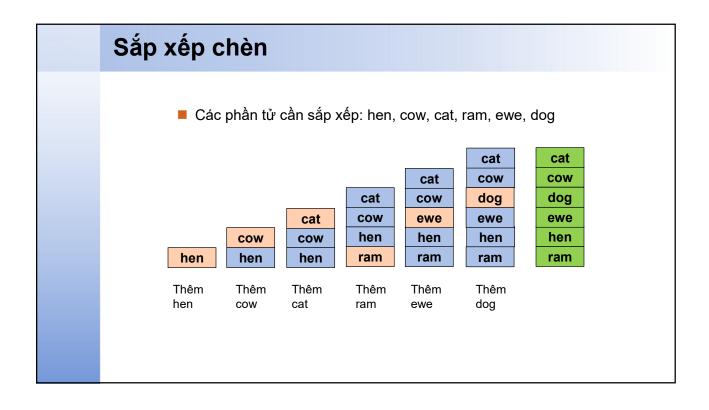

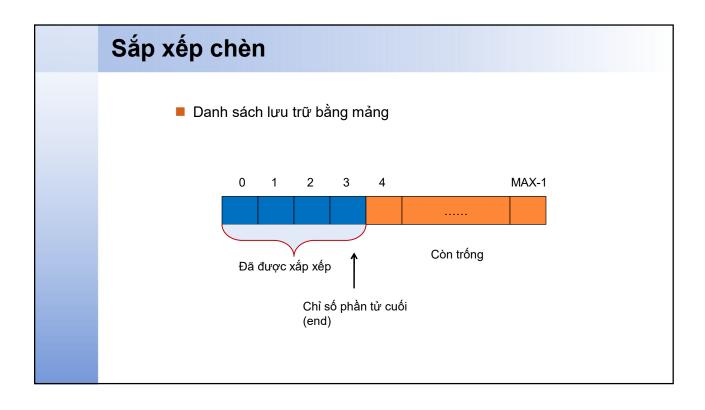
- ·Sắp xếp chèn
- ·Cài đặt bằng mảng
- ·Cài đặt bằng danh sách mọc nối
- •Phân tích
- Bài tập

Sắp xếp chèn

- Sắp xếp bằng cách chèn:
 - Bắt đầu bằng một danh sách có thứ tự rỗng
 - Lần lượt chèn thêm các phần tử cần sắp xếp vào danh sách có thứ tự đó. (Trong quá trình chèn phải đảm bảo danh sách vẫn đúng thứ tự)
 - Kết thúc ta thu được danh sách các phần tử đã được sắp xếp theo thứ tự


```
Sắp xếp chèn

Lưu trữ bằng mảng:

void insert (int A[], int &end, int value)
{
    if(end==-1)
    {
        end++;
        A[end]=value;
    }
    else
    {
        int pos=0, i;
        while(A[pos]<value && pos<=end) pos++;
        for(i=end; i>=pos; i--) A[i+1]=A[i];
        A[pos]=value;
        end=end+1;
    }
}
```

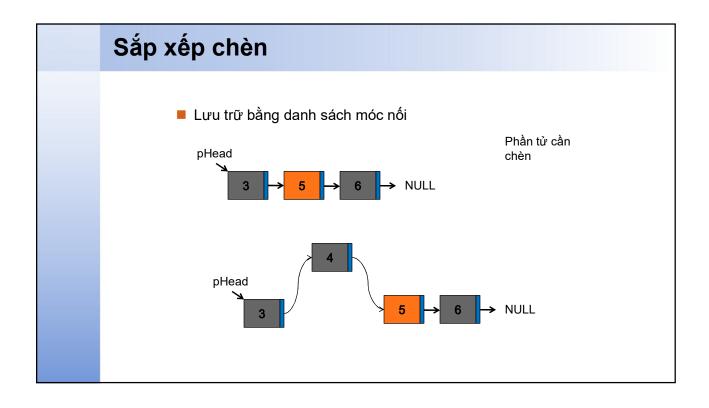
Sắp xếp chèn

Hàm sắp xếp chèn, các phần tử cần sắp xếp được lưu ở mảng B, kết quả được lưu ở mảng A, n là số phần tử

```
void insertionSort(const int B[], int n, int A[])
{
   int end=-1;
   for(int i=0; i<n; i++)
        insert(A, end, B[i]);
}</pre>
```

```
// cai dat lai chi dung 1 ham
// lan luot chon n-1 phan tu vao danh sach ban dau co 1 phan tu
void insertionSort(int *A, int size)
{
    int end, pos, curr;
    for(end=1; end<size; end++)
    {
        // tim vi tri chen cho A[end-1] phan tu o vi tri end
        pos = 0;
        while(pos<end && A[end]>A[pos]) pos++;
        //printf("chen %d tai vi tri %d\n",A[end],pos);

        curr = A[end];
        for(int i=end; i>pos; i--) A[i] =A[i-1];
        A[pos] = curr;
        //printArr(A,end+1);
    }
}
```



```
Sắp xếp chèn

Dịnh nghĩa một nút

typedef struct node
{
 long masoSV;
 char hoten[30];
 char diachi[50];
 float diemTB; struct node *pNext;
} NODE;

Danh sách
NODE *list=NULL;
```

```
Sáp xép chèn

int insert(NODE *&pHead, long msSV, char ht[], char dc[], float diem)
{
   NODE* ptr=(NODE*)malloc(sizeof(NODE));
   ptr->masoSV=msSV;
   strcpy(ptr->hoten,ht);
   strcpy(ptr->diachi,dc);
   ptr->diemTB = diem;

   if(pHead==NULL)
   {
      ptr->pNext=NULL;
      pHead=ptr;
   }
   else
   {
      if(pHead->masoSV >= msSV)
      {
            ptr->pNext=pHead;
            pHead=ptr;
      }
}
```

```
else
{
    NODE *preQ=pHead;
    NODE *q=pHead->pNext;
    while(q!=NULL && q->masoSV < msSV)
    {
        preQ=q;
        q=q->pNext;
    }
    ptr->pNext=q;
    preQ->pNext=ptr;
    }
}
```

- Thời gian thực hiện thuật toán chèn chính bằng tổng thời gian thực hiện các phép chèn vào danh sách có thứ tự.
- Trong trường hợp cài đặt bằng mảng:
 - Danh sách rỗng thì cần 1 so sánh + 2 phép gán
 - Tại thời điểm danh sách có end (0≤i<n) phần tử cần:</p>
 - 1 phép so sánh
 - (i-k+1) phép so sánh và k phép dịch chuyển vị trí (k là vị trí cần chèn) → tổng là i
 - Hai phép gán

n là số lượng phần tử cần sắp xếp

Phân tích

Trong trường hợp cài đặt bằng mảng:

Số lệnh và phép so sánh thực hiện :

Danh sách rỗng O(1)
Danh sách khác rỗng O(n²)

$$T(n) = O(1) + \sum_{i=1}^{n-1} i = O(1) + \frac{n(n-1)}{2} = O(n^2)$$

- Trường hợp sử dụng danh sách móc nối
 - Nếu danh sách rỗng cần 5 lệnh gán + 1 so sánh + 2 gán
 - Danh sách khác rỗng (có k>0 phần tử) vòng lặp while thực hiện j lần (1≤j≤k) → trung bình là k/2
- Giá trị của k sẽ là từ 1 đến n-1 (số lượng phần tử).

Vậy

$$T(n) = O(1) + \sum_{j=1}^{n-1} \frac{j}{2} = O(1) + \frac{n(n-1)}{4} = O(n^2)$$

Phân tích

- Thời gian sắp xếp
 - Tốt nhất O(n)
 - Tồi nhất $O(n^2)$
 - Trung bình $O(n^2)$
- Kém hiệu quả nếu đầu vào kích thước lớn
- Bộ nhớ phụ O(1), thuật toán sắp sếp nội bộ in-place sorting
- Không làm thay đổi thứ tự tương đối của các phần tử giống nhau
- Phù hợp với dữ liệu đầu vào nhỏ hoặc đã gần sắp xếp
- Không phù hợp khi sắp xếp dữ liệu ngẫu nhiên hoặc lớn
- Dễ triển khai, có thể sắp xếp online ngay khi nhập dữ liệu ko cần đợi nhập xong hết
- Khi áp dụng trên danh sách móc nối tốt hơn trên mảng

Bài tập 📳

- Bài tập 1: Trường hợp tồi nhất của thuật toán sắp xếp chèn (số lượng phép so sánh phải thực hiện lớn nhất). Và trường hợp tốt nhất.
- Bài tập 2: Minh họa từng bước thuật toán sắp xếp chèn đối với các dãy sau theo thứ tự tăng dần:
 - a) 26 33 35 29 19 12 22
 - b) 12 19 33 26 29 35 22
 - c) 12 14 36 41 60 81
 - d) 81 60 41 36 14 12
 - e) Tim Dot Eva Roy Tom Kim Guy Amy Jon Ann Jim Kay Ron Jan

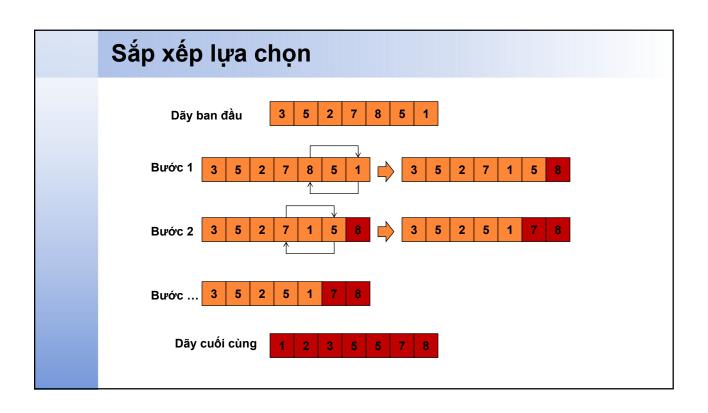
Sắp xếp lựa chọn

- ·Sắp xếp lựa chọn
- ·Cài đặt
- •Phân tích
- ·Bài tập

Sắp xếp lựa chọn

- Nhược điểm của thuật toán chèn: cần rất nhiều thao tác di chuyển các bản ghi trong trường hợp lưu trữ bằng mảng.
- Kích thước bản ghi lớn, gồm nhiều trường và lưu trữ liên tục → tốc độ thực hiện sẽ bị ảnh hưởng rất lớn.
- Khắc phục bằng phương pháp sắp xếp lựa chọn

Sắp xếp lựa chọn Một phần tử: typedef struct node { char hoten [30]; float diem; } NODE;

```
Sắp xếp lựa chọn

void SelectionSort(NODE A[], int n)
{
    int i,j;
    int pos;
    for(i=n-1;i>=1;i--)
    {
        pos=0;
        for(j=1;j<=i;j++)
        {
            if(A[j].diem > A[pos].diem) pos=j;
        }
        swap(A,pos,i);
    }
}
```

Sắp xếp lựa chọn

■ Hàm swap

```
void swap(NODE A[], int pos, int i)
{
    char tmp[30];
    float d;
    strcpy(tmp,A[pos].hoten);
    strcpy(A[pos].hoten,A[i].hoten);
    strcpy(A[i].hoten,tmp);

    d=A[pos].diem;
    A[pos].diem=A[i].diem;
    A[i].diem=d;
}
```

Phân tích

- Vòng lặp ngoài cùng với biến chạy i thực hiện n-1 lần.
- Vòng lặp bên trong
 - Lần thứ nhất thực hiện n-1 lần
 - Lần thứ hai thực hiện n-2 lần
 - **■** ...
 - Lần thứ i thực hiện n-i lần

$$T(n) = (n-1) + (n-2) + ... + 1 = \frac{n(n-1)}{2} = O(n^2)$$

- Sắp xếp lựa chọn giảm số lần phải dịch chuyển dữ liệu tới mức tối thiểu.
- Cho hiệu quả tốt khi áp dụng sắp xếp với cấu trúc dữ liệu lưu trữ liên tiếp trong bộ nhớ (VD. Mảng)
- Không hiệu quả so với sắp xếp chèn khi thực hiện trên danh sách móc nối đơn!

Tại sao lại kém hiệu quả hơn sắp xếp chèn trên danh sách móc nối ?

Phân tích

- Thời gian sắp xếp
 - Tốt nhất $O(n^2)$
 - Tồi nhất $O(n^2)$
 - Trung bình $O(n^2)$
- Kém hiệu quả nếu đầu vào kích thước lớn
- Bộ nhớ phụ O(1), thuật toán sắp sếp nội bộ in-place sorting
- Không ổn định instability: có thay đổi thứ tự tương đối của các phần tử giống nhau
- Phù hợp với dữ liệu đầu vào nhỏ
- Không phù hợp khi sắp xếp dữ liệu ngẫu nhiên hoặc lớn
- Dễ triển khai, sắp xếp offline cần nhập đủ dữ liệu mới thực hiện sắp xếp
- Chỉ áp dụng trên mảng
- Có thể cải tiến để dừng sớm: đếm số cặp phần tử sai thứ tự khi duyệt

Bài tập

- Bài tập 1. Minh họa sắp xếp lựa chọn trên các dãy
- a) 26 33 35 29 19 12 22 theo thứ tự tăng
- b) 12 19 33 26 29 35 22 theo thứ tự giảm
- c) Tim Dot Eva Roy Tom Kim Guy Amy Jon Ann Jim Kay Ron Jan theo thứ tự tăng của bảng chữ cái
- Bài tập 2. viết lại hàm sắp xếp lựa chọn trên mảng để có thể đếm được số lần hoán đổi dữ liêu.
- Bài tập 3. Áp dụng hàm đếm số lần hoán đổi dữ liệu khi thực hiện sắp xếp chèn và lựa chọn trên mảng để so sánh hiệu quả của 2 phương pháp với 1 mảng số đầu vào có n phần tử (n=1000) sinh ngẫu nhiên

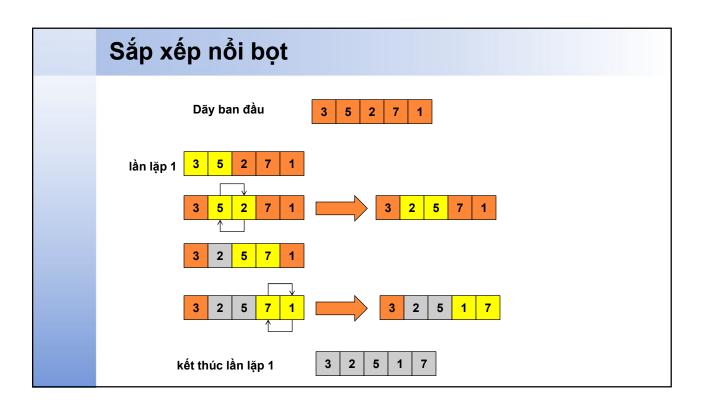

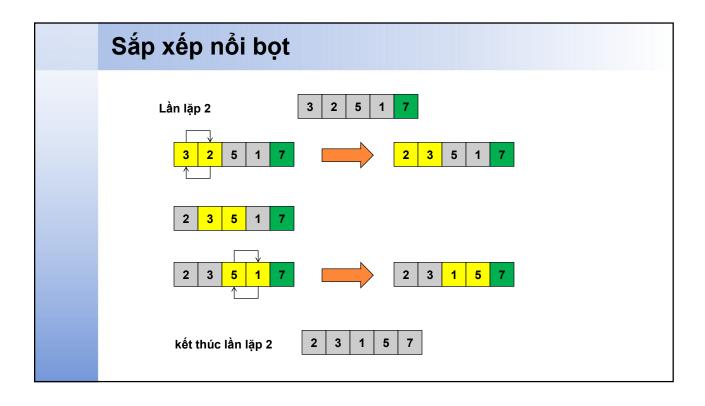
Sắp xếp nổi bọt

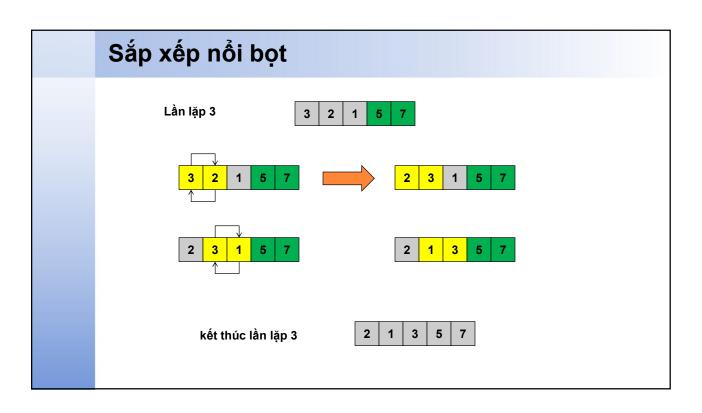
- ·Sắp xếp nổi bọt
- ·Cài đặt
- •Phân tích
- ·Bài tập

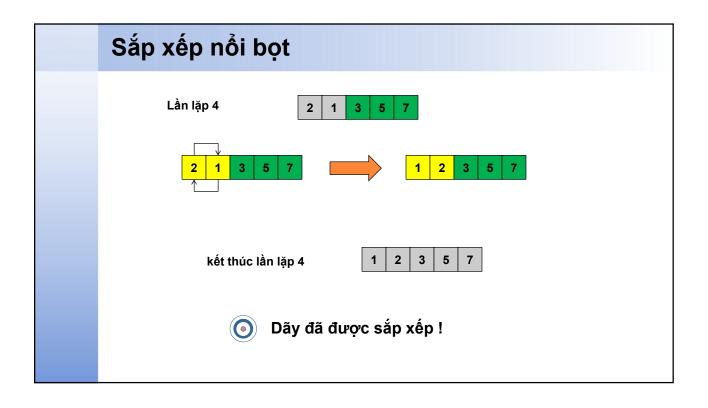
Sắp xếp nổi bọt

- Dựa trên ý tưởng trong tuyển quặng: "Quặng nặng thì chìm xuống dưới còn tạp chất nhẹ thì nổi lên trên"
- Thực hiện so sánh lần lượt các phần tử nằm kề nhau, nếu chúng không đúng thứ tự thì ta đổi chỗ chúng cho nhau.
- các phần tử có giá trị khóa lớn sẽ bị đẩy về cuối và khóa nhỏ sẽ bị đẩy lên trên (trong trường hợp sắp xếp tăng dần)


```
void BubbleSort(int A[], int n)
{
    int i,j;
    for(i=n-1;i>0;i--)
    for(j=1;j<=i;j++)
    {
        if(A[j]<A[j-1])
        {
            int k=A[j];
            A[j]=A[j-1];
            A[j-1]=k;
        }
    }
}</pre>
```

- Giống như sắp xếp lựa chọn, thời gian thực hiện cỡ $O(n^2)$
- Số lần thực hiện đổi chỗ các phần tử là nhiều hơn so với sắp xếp lựa chọn.
- không hiệu quả khi thực hiện trên danh sách với kích thước lớn

Phân tích

- Thời gian sắp xếp
 - Tốt nhất $O(n^2)$
 - Tồi nhất $O(n^2)$
 - Trung bình $O(n^2)$
- Kém hiệu quả nếu đầu vào kích thước lớn
- Bộ nhớ phụ O(1), thuật toán sắp sếp nội bộ in-place sorting
- Ôn định stability: không thay đổi thứ tự tương đối của các phần tử giống nhau
- Phù hợp với dữ liệu đầu vào nhỏ
- Không phù hợp khi sắp xếp dữ liệu ngẫu nhiên hoặc lớn
- Dễ triển khai, sắp xếp offline cần nhập đủ dữ liệu mới thực hiện sắp xếp
- Chỉ áp dụng trên mảng
- Có thể cải tiến để dừng sớm: đếm số cặp phần tử sai thứ tự khi duyệt

Bài tập

- Bài tập 1. mô phỏng hoạt động của thuật toán sắp xếp nổi bọt với các dãy sau
- a) 26 33 35 29 19 12 22 theo thứ tự tăng
- b) 12 19 33 26 29 35 22 theo thứ tự giảm
- c) Tim Dot Eva Roy Tom Kim Guy Amy Jon Ann Jim Kay Ron Jan theo thứ tự tăng của bảng chữ cái
- Bài tập 2. Cải tiến hàm BubbleSort để có thể đếm được số lần thực hiện đổi chỗ các phần tử

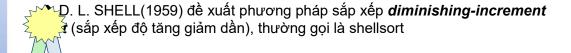
- Shellsort
- ·Cài đặt
- •Phân tích
- Bài tập

Shellsort

- Trong các phương pháp sắp xếp trên thì:
 - Sắp xếp lựa chọn thực hiện việc di chuyển phần tử ít nhất, tuy nhiên nó vẫn phải thực hiện nhiều phép so sánh không cần thiết
 - Sắp xếp chèn (trong trường hợp tốt nhất) phải thực hiện ít phép so sánh nhất
- → Cải tiến các phương pháp sắp xếp trên để tránh được các nhược điểm đó

Shellsort

Sắp xếp chèn phải di chuyển nhiều phần tử vì nó chỉ di chuyển các phần tử nằm gần nhau, nếu ta di chuyển các phần tử ở xa thì hiệu quả thu được sẽ tốt hơn

Shellsort

Original	32	95	16	82	24	66	35	19	75	54	40	43	93	68	
After 5-sort	32	35	16	68	24	40	43	19	75	54	66	95	93	82	6 swaps
After 3-sort	32	19	16	43	24	40	54	35	75	68	66	95	93	82	5 swaps
After 1-sort	16	19	24	32	35	40	43	54	66	68	75	82	93	95	15 swaps

Ban đầu các phần tử cách nhau 5 vị trí được sắp xếp, sau đó đến các phần tử cách nhau 3 vị trí, và cuối cùng là các phần tử nằm cạnh nhau (cách 1 vị trí)

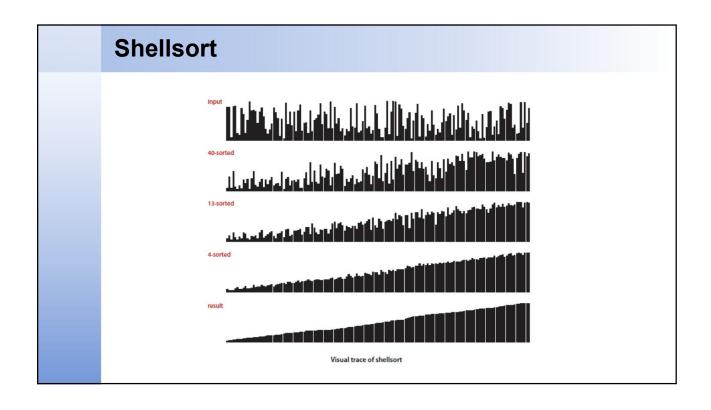
Shellsort

- Ý tưởng của shellsort:
 - Ban đầu so sánh và sắp xếp các khóa ở cách nhau k vị trí
 - Sau mỗi lần sắp xếp hết các phần tử cách nhau k vị trí trong dãy ta cho k giảm đi
 - Giá trị cuối cùng của k=1, ta chỉ việc sắp xếp các phần tử kề nhau, và dãy thu được sau bước này chính là dãy đã được sắp xếp

- Để sắp xếp các phần tử ta sử dụng phương pháp sắp xếp chèn
- Dãy các số k được gọi là một dãy tăng(hoặc chuỗi khoảng cách)

VD: 5, 3, 1 hoặc 1, 4, 10


```
Shellsort
void InsertIncSort(int A[], int n, int inc)
{
     int i,j,count,pos,tmp;
     for(i=0; i<inc; i++) //duyet het cac phan tu</pre>
     {
          count = (n-1-i)/inc; //so luong phan tu
          for(j=0; j<count; j++) //sap xep chen</pre>
               tmp=A[i+(j+1)*inc];
               pos=i+(j+1)*inc;
               while(((pos-inc)>=0)&&(A[pos-inc]>tmp))
               {
                  A[pos]=A[pos-inc];
                  pos=pos-inc;
               A[pos]=tmp;
          }
     }
}
```

Shellsort

```
void shellSort(int A[], int n)
{
    InsertIncSort(A,n,5);
    InsertIncSort(A,n,2);
    InsertIncSort(A,n,1);
}
```

Phân tích

- Cách chọn dãy tăng ảnh hưởng tới thời gian thực hiện của thuật toán ShellSort
 - Dãy tăng gồm các mũ của 2 là dãy tăng tồi nhất (VD. 8, 4, 2, 1): thời gian thực hiện bằng thời gian thực hiện insertionSort
 - Thời gian thực hiện tồi nhất: O(n²) với dãy tăng là ban đầu là n/2 sau đó giảm dần bằng cách chia đôi cho tới 1
 - lacksquare Thời gian thực hiện tồi nhất: $O(n^{3/2})$ với dãy tăng 2^k-1

$$O(n^{4/3})$$
 với dãy tăng $9 \times 4^i - 9 \times 2^i + 1$ hoặc $4^i - 3 \times 2^i + 1$

 $O(n\log^2 n)$ với dãy tăng $2^i 3^j$

■ Dãy tốt nhất : 1, 4, 10, 23, 57, 132, 301, 701, 1750

- Thời gian sắp xếp: phụ thuộc vào việc chọn dãy tăng
- Có thể chạy tốt trên đầu vào lớn
- Bộ nhớ phụ O(1), thuật toán sắp sếp nội bộ in-place sorting
- Ôn định stability: tùy vào thuật toán cơ sở
- Dễ triển khai, sắp xếp offline cần nhập đủ dữ liệu mới thực hiện sắp xếp
- Chỉ áp dụng trên mảng

Bài tập

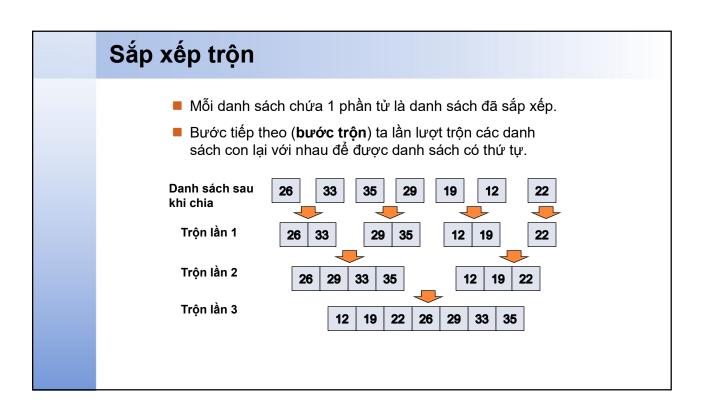
- Bài tập 1: Giải thích tại sao ShellSort không dùng được với danh sách móc nối.
- Bài tập 2: Minh họa ShellSort với dãy tăng 1,4,10 khi thực hiện trên các dãy số sau:
- a) 32, 95, 16, 82, 24, 66, 35, 19, 75, 54, 40, 43, 93, 68, 98, 23
- b) 3, 7, 9, 0, 5, 1, 6, 8, 4, 2, 0, 6, 1, 5, 7, 3, 4, 9, 8, 2
- c) 20, 18, 17, 15, 14, 13, 12, 9, 8, 5, 2, 1

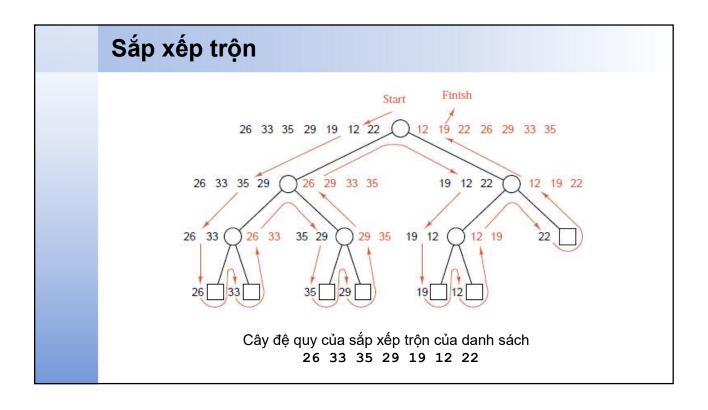

- •Sắp xếp trộn
- ·Cài đặt
- •Phân tích
- ·Bài tập

Sắp xếp trộn Danh sách cần sắp xếp ban đầu là : 26 33 35 29 19 12 22 Ban đầu (bước chia) ta chia đôi danh sách thành các danh sách con, với mỗi danh sách con ta lai chia đôi cho đến khi các danh sách con chỉ có một phần tử Danh sách ban đầu Chia lần 1 Chia lần 2 Chia lần 3

Sắp xếp trộn Cài đặt trên danh sách móc nối typedef struct node { int data; struct node *pNext; } NODE;

Hàm chia tách danh sách thành 2 nửa

```
void split(NODE *&first, NODE *&second)
{
    NODE *start=first;
    NODE *end=first->pNext;
    while(end->pNext!=NULL && end->pNext->pNext!=NULL)
    {
        start = start->pNext;
        end = end->pNext->pNext;
    }
    second = start->pNext;
    start->pNext=NULL;
}
```

```
void merge(NODE *first, NODE *second, NODE *&third)
{
    NODE *ptr;
    third=(NODE*)malloc(sizeof(NODE));
    third->pNext=NULL;
    ptr=third;

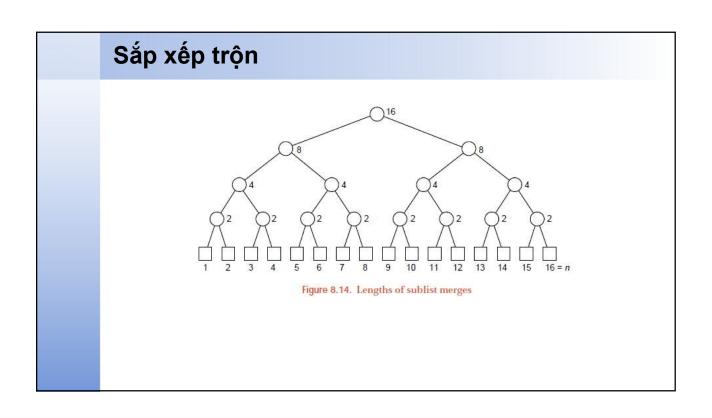
    NODE *p=first;
    NODE *q=second;
    while(p!=NULL && q!=NULL)
    {
        if(p->data <= q->data)
        {
            ptr->pNext=p;
            p=p->pNext;
            ptr=ptr->pNext;
            ptr->pNext=NULL;
        }
}
```

```
else
{
    ptr->pNext=q;
    q=q->pNext;
    ptr=ptr->pNext;
    ptr->pNext=NULL;
}

if(p==NULL) ptr->pNext=q;
else ptr->pNext=p;
ptr=third;
third=third->pNext;
free(ptr);
}
```

```
void MergeSort(NODE *&pHead)
{
    if(pHead!=NULL && pHead->pNext!=NULL)
    {
        NODE *second=NULL;
        split(pHead,second);
        MergeSort(pHead);
        MergeSort(second);
        NODE *third=NULL;
        merge(pHead,second,third);
        pHead=third;
    }
}
```

- Phân tích thao tác chia:
 - Mỗi lần chia đôi ta phải duyệt hết danh sách
 - Danh sách ban đầu có n phần tử thì cần thực hiện n lần duyệt.
 - Lần chia thứ nhất danh sách chia thành 2 danh sách con n/2 phần tử. Mỗi danh sách con khi chia nhỏ ta cũng phải duyệt n/2 lần → tổng là n/2+ n/2 =n lần
 - **.**..
 - Tổng cộng mỗi lần chia phải thực hiện n thao tác duyệt, mà có log*n* lần chia vậy độ phức tạp của thao tác chia là O(*n*log*n*)

- Phân tích: trong thao tác kết hợp
 - Đánh giá thời gian thực hiện thuật toán thông qua số lượng phép so sánh.
 - Tại một mức số lượng phép so sánh tối đa không thể vượt số lượng phần tử của danh sách con tai mức đó
 - Mức nhỏ nhất là log*n* thì có n danh sách con, để kết hợp thành n/2 danh sách cần n nhiều nhất phép so sánh
 - **...**
 - Tổng cộng mỗi mức phải thực hiện nhiều nhất n phép so sánh, mà có logn mức nên thời gian thực hiện thao tác kết hợp cỡ O(nlogn)

- Độ phức tạp tính toán trung bình của sắp xếp trộn là O(nlogn)
- Chỉ cần truy cập tuần tự các phần tử
- Trong trường hợp cài đặt với danh sách liên tục (VD. Mảng) thì ta gặp vấn đề khó khăn với thao tác kết hợp là:
 - Phải sử dụng thêm bộ nhớ phụ (dùng mảng phụ để tránh phải dịch chuyển các phần tử)
 - Nếu không sử dụng bộ nhớ phụ thì thời gian thực hiện là O(n²) chi phí cho việc dịch các phần tử trong mảng
 - Chương trình viết phức tạp hơn so với dùng danh sách móc nối

- Thời gian sắp xếp: luôn là $O(n \log n)$
- Chạy tốt trên đầu vào lớn
- Bộ nhớ phụ O(n) nếu sx trên mảng, và O(1) nếu trên danh sách liên kết → thuật toán sắp sếp nội bộ in-place sorting trên danh sách liên kết
- Ón định stability:
- Cài đặt phức tạp, thường đệ quy
- sắp xếp offline cần nhập đủ dữ liệu mới thực hiện sắp xếp
- Áp dụng trên mảng và trên danh sách liên kết (tốt hơn)
- Không dừng sớm được
- Có thể cải tiến để sắp xếp trên bộ nhớ ngoài (External Sorting).

Ứng dụng

- Sắp xếp trên bộ nhớ ngoài: log truy cập web hoặc dữ liệu phân tán
- Sắp xếp trên dữ liệu liên kết: vd quản lý bộ nhớ cấp phát động, luồng
- Trên hệ thống xử lý dữ liệu phân tán Hadoop hoặc Spark: trộn dữ liệu ở các node
- Sắp xếp theo khóa trong hệ quản trị CSDL: do tính ổn định stable
- Thực hiện song song: có thể cải tiến để song song hóa thuật toán
- Trong thư viện lập trình: Python (sorted() với key), Java (Collections.sort()).
- Trong xử lý đa luồng (Multithreading): chia công việc thành các phần độc lập, giúp tận dụng sức mạnh của đa luồng hoặc xử lý song song.

Bài tập

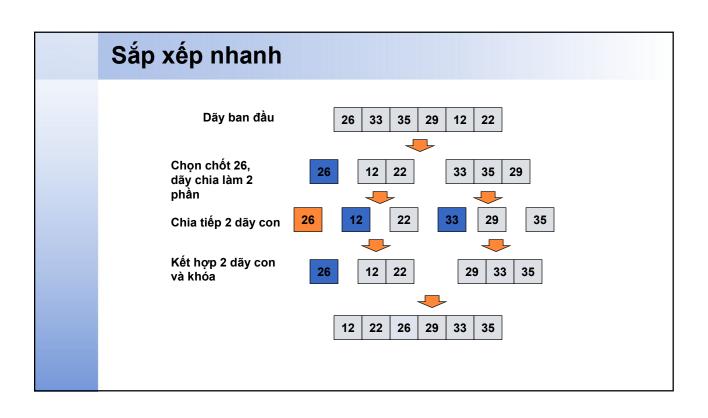
- Bài tập 1. Minh họa MergeSort (vẽ cây đệ quy) cho các danh sách sau
 - a) Tim Dot Eva Roy Tom Kim Guy Amy Jon Ann Jim Kay Ron Jan
 - b) 32, 95, 16, 82, 24, 66, 35, 19, 75, 54, 40, 43, 93, 68
- Bài tập 2. Cài đặt MergerSort cho trường hợp sắp xếp trên mảng. Gợi ý: sử dụng thêm một danh sách phụ để lưu trữ.

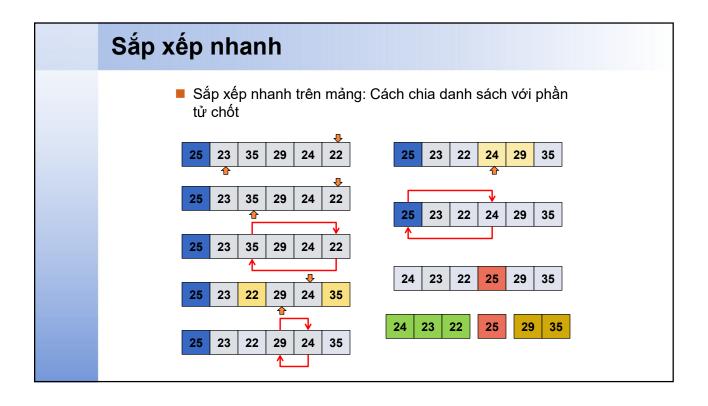

- ·Sắp xếp nhanh
- ·Cài đặt
- •Phân tích
- ·Bài tập

Sắp xếp nhanh

- Ý tưởng: giống như sắp xếp trộn là chia danh sách thành 2 phần, tuy nhiên trong sắp xếp nhanh ý tưởng chia khác một chút.
 - Một phần tử trong danh sách được chọn làm phần tử '**chốt**' (thường là phần tử đầu danh sách).
 - Danh sách sau đó được chia thành 2 phần, phần đầu gồm các phần tử nhỏ hơn hoặc bằng chốt, phần còn lại là các phần tử lớn hơn chốt.
 - Sau đó hai danh sách con lại được chọn chốt và chia tiếp cho đến khi danh sách con chỉ có 1 phần tử
 - Cuối cùng ta kết hợp 2 danh sách con và phần tử chốt từng mức lại ta được danh sách đã sắp xếp


```
Sắp xếp nhanh

void qSort(int A[], int start, int end)
{
    //chon phan tu dau lam chot
    if(start<end) //co nhieu hon 1 phan tu
    {
        int p,q,tmp;
        p=start; q=end;
        while(p<q)
        {
        while(A[p]<=A[start]) p++;
        while(A[q]>A[start]) q--;
    }
}
```

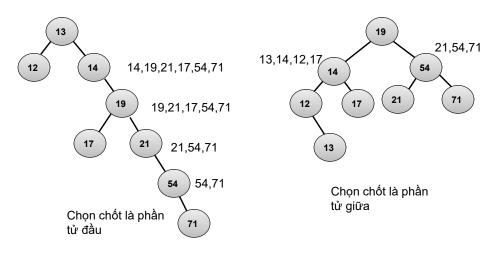
```
Sắp xếp nhanh

Hàm thực hiện QuickSort

void quickSort(int A[], int n)
{
    qSort(A,0,n-1);
}
```

Phân tích

Cách chọn chốt ảnh hưởng đến việc chia danh sách. Ví dụ xét danh sách : 13, 14, 12, 19, 21, 17, 54, 71

Phân tích

- Chọn chốt:
 - Cách chọn tồi nhất: chọn phần tử có khóa lớn nhất, hoặc nhỏ nhất là chốt
 - Chọn chốt tốt nhất : chọn khóa mà chia dãy thành 2 phần đều nhau
- Số lượng phép so sánh và đổi chỗ
 - C(n) số lượng phép so sánh

$$C(n) = n-1+C(r)+C(n-r-1)$$
 $C(1) = C(0) = 0$

■ S(n) số lượng phép đổi chỗ

$$S(n) = p+1+S(p-1)+S(n-p)$$
 $n \ge 2$

Phân tích

■ Trong trường hợp tồi nhất

$$C(n) = n - 1 + C(0) + C(n - 1) = n - 1 + C(n - 1)$$
$$C(n) = n - 1 + n - 2 + ... + 1 + 0 = \frac{n(n + 1)}{2}$$

$$S(n) = n+1+S(n-1)$$

$$S(n) = (n+1)+n+...+3 = \frac{(n+1)(n+2)}{2}-3 \qquad S(2) = 3$$

Phân tích

■ Trong trường hợp trung bình

$$C(n) \approx 1.39 n \log n + O(n)$$

$$S(n) = 0.69n \log n + O(n)$$

- Độ phức tạp của thuật toán QuickSort
 - Trong trường hợp tồi nhất O(n²)
 - Trường hợp trung bình O(nlogn)

Phân tích

- QuickSort tồi hơn sắp xếp chèn với mảng kích thước nhỏ, nên chỉ dùng khi mảng có kích thước lớn
- Hiệu quả phụ thuộc vào cách chọn chốt, có nhiều phương pháp chọn chốt : chốt đầu, giữa, ngẫu nhiên, trung vị của 3 khóa ...
- So với sắp xếp trộn-mergerSort (cài đặt trên mảng) thì QuickSort cho hiệu quả tốt hơn
 - Không phải sử dụng bộ nhớ phụ
 - Không cần thực hiện thao tác trộn
- Nhưng kém hơn so với mergesort cài đặt trên danh sách móc nối tương ứng
- Nếu mảng có phần tử trùng lặp → Three-way QuickSort: chia thành 3 phần (nhỏ hơn chốt, bằng chốt và lớn hơn chốt)

Phân tích

- Thời gian :
 - Tốt nhất $O(n \log n)$
 - Tồi nhất $O(n^2)$
 - Trung bình $O(n \log n)$
- lacksquare Bộ nhớ phụ:O(1) nếu không đệ quy, O(logn) nếu đệ quy
- Không ổn định : các phần tử giống nhau có thể bị xáo trộn
- Hoạt động tốt trên danh sách nhỏ và lớn
- Hiệu quả phụ thuộc nhiều vào các chọn chốt
- Tốc độ thường nhanh hơn merger sort và heapsort do ít phép so sánh hơn
- sắp xếp offline cần nhập đủ dữ liệu mới thực hiện sắp xếp
- Có thể song song hóa (các nửa thực hiện sắp xếp song song với nhau)

Bài tập

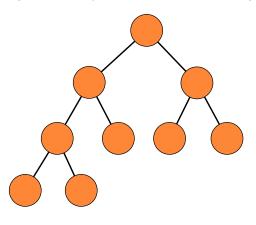
- Bài tập 1. Minh họa QuickSort cho các danh sách sau (với 2 cách chọn chốt là đầu và chốt giữa)
 - a) Tim Dot Eva Roy Tom Kim Guy Amy Jon Ann Jim Kay Ron Jan
 - b) 32, 95, 16, 82, 24, 66, 35, 19, 75, 54, 40, 43, 93, 68
 - c) 8, 8, 8, 8, 8 (các phần tử bằng nhau)
- Bài tập 2. Cải tiến hàm quickSort để có thể đếm được số phép so sánh và dịch chuyển phần tử.
- Bài tập 3. Cải tiến thuật toán QuickSort để có thể tìm được phần tử lớn nhất thứ k trong danh sách gồm n phần tử.

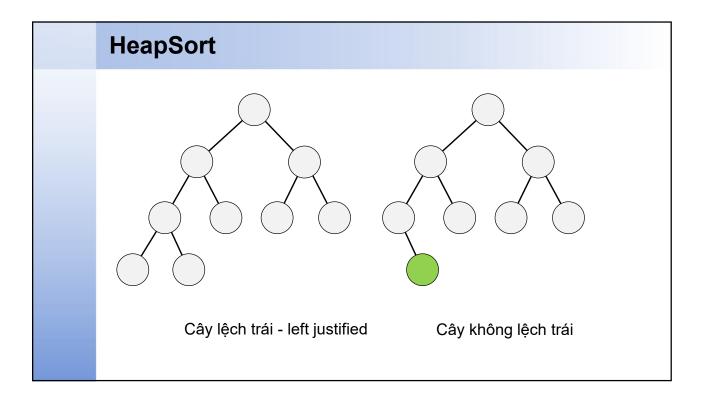
Sắp xếp vun đống HeapSort

- •Đống
- ·Sắp xếp vun đống
- •Cài đặt
- •Phân tích
- Bài tập

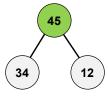
■ 2-tree : là cây nhị phân mà các nút trong (internal node) đều có đầy đủ 2 con (từ mức h-1 trở lên là cây đầy đủ)

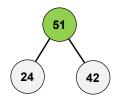

- Định nghĩa đống Heap:
 - là 2-tree cân bằng,
 - lệch trái left justified (nút lá xếp đầy phía bên trái trước)
 - Không nút con nào có giá trị lớn hơn giá trị nút cha của nó
- Khái niệm Heap này khác với khái niệm vùng nhớ rỗi HEAP trong tổ chức bộ nhớ của chương trình
- Heap không phải là một cây nhị phân tìm kiếm

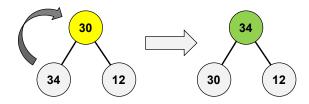
Một nút được gọi là có thuộc tính Heap nếu giá trị tại nút đó lớn hơn hoặc bằng giá trị tại các nút con của nó

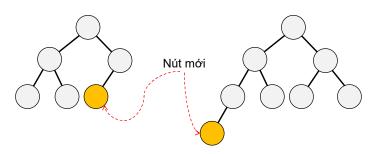
- ☐ Các nút lá trên cây đều có thuộc tính Heap
- ☐ Nếu *mọi nút* trên cây nhị phân đều có thuộc tính Heap thì *cây nhị phân là Heap*

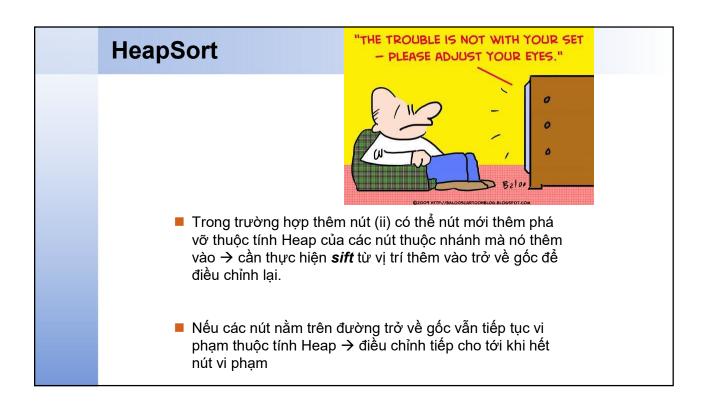
■ Tại một nút không có thuộc tính Heap, nếu ta thay thế nó bằng nút con lớn hơn thì nút đó sẽ có thuộc tính Heap (thao tác *sifting*)

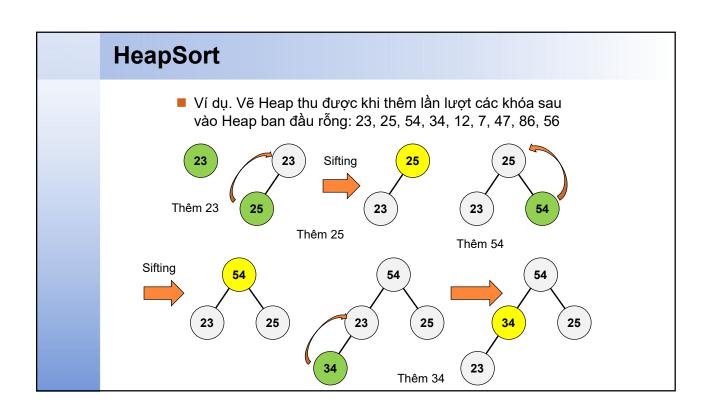

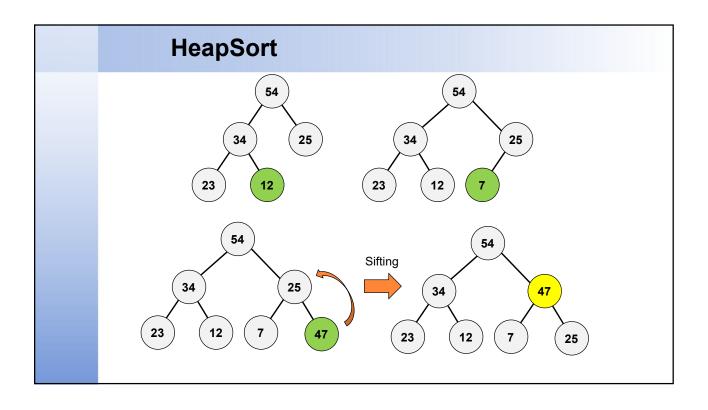
■ Nút con bị thay có thể mất thuộc tính Heap

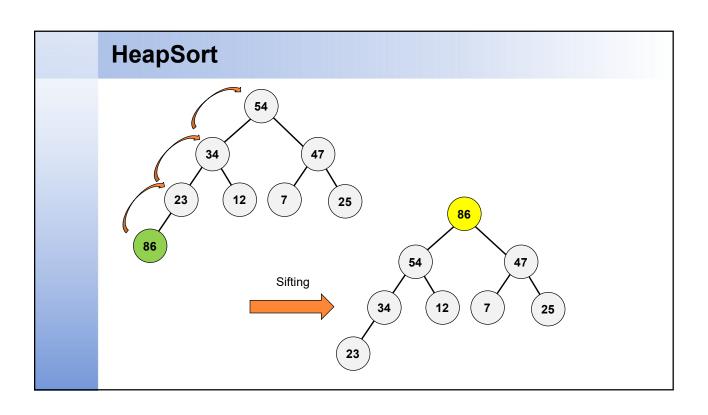
- Xây dựng Heap buildHeap
 - (i)Thêm nút vào cây rỗng → cây là Heap
 - (ii)Thêm nút vào bên phải nhất của mức sâu nhất trên cây. Nếu mức sâu nhất đã đầy → tạo một mức mới

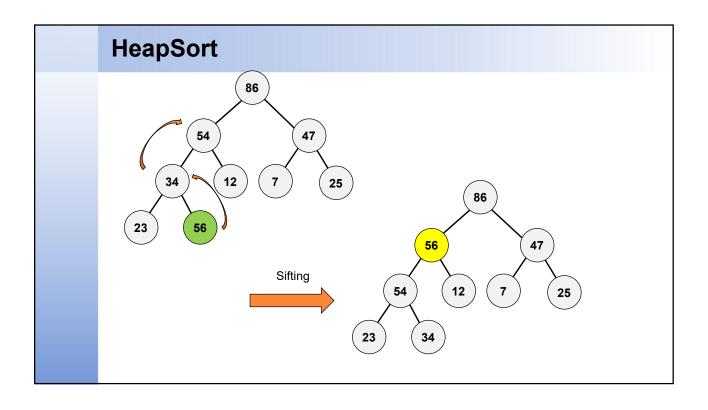

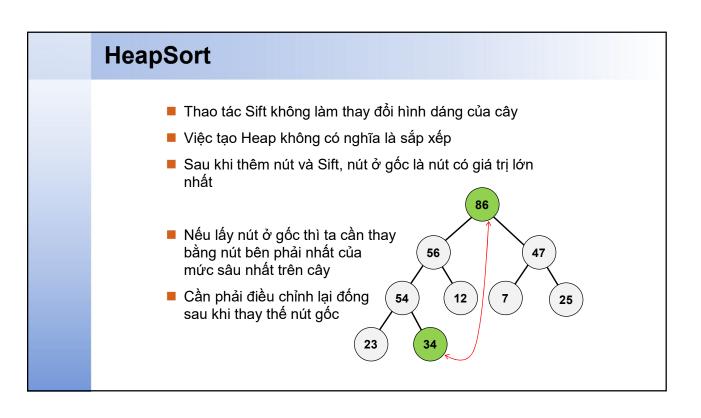

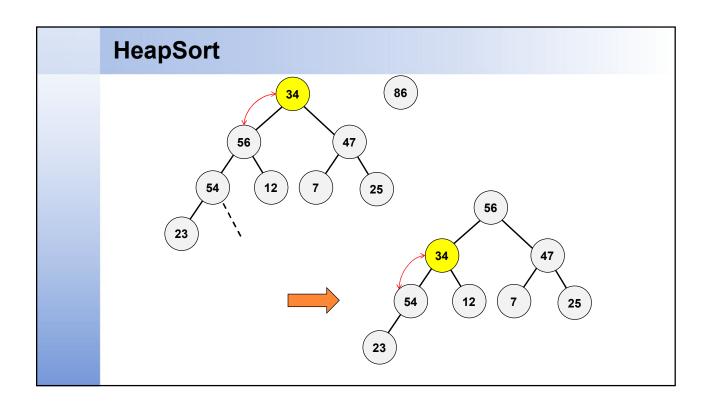

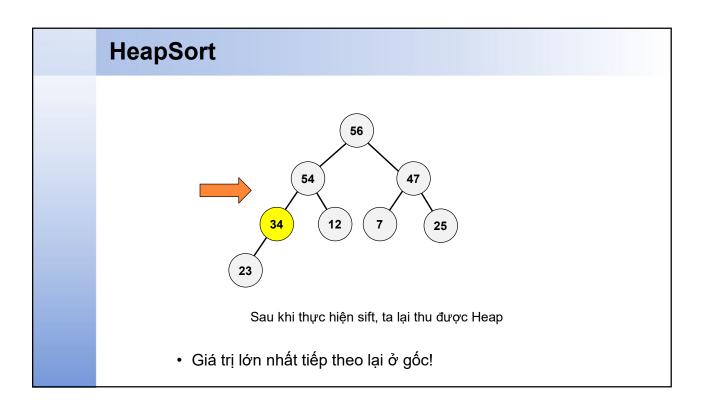

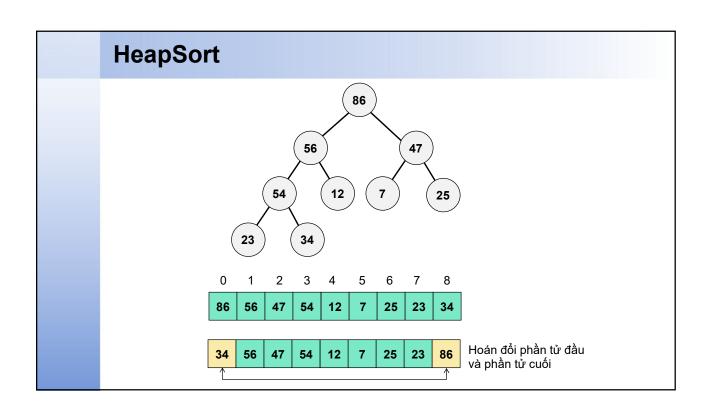

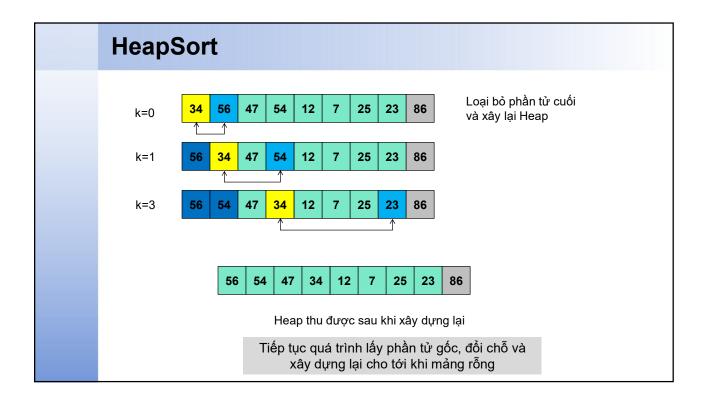

- Ý tưởng sắp xếp dùng Heap:
 - Thêm lần lượt các phần tử trong dãy vào Heap ban đầu rỗng
 - Lần lượt lấy các phần tử ở gốc sau đó thực hiện điều chỉnh lại để thu được Heap
- Áp dụng ý tưởng này trên mảng?

HeapSort ■ Heap là 2-tree cân bằng, lệch trái (left justified) nên ta có thể biểu diễn bằng mảng 47 Nút gốc tương ứng với phần tử có chỉ số 0 54 Nút ở ô chỉ số k có con trái là 2 * k + 1và con phải là 2 * k + 234 Phần tử cuối cùng của mảng là phần tử phải nhất 86 56 47 54 12 25 23 34 nằm mức sâu nhất của Heap

- HeapSort
 - Biểu diễn Heap bằng mảng
 - Thực hiện xây dựng Heap
 - Trong khi mảng còn khác rỗng
 - Lấy và thay thế phần tử gốc
 - Xây dựng lại Heap


```
void siftUp(int Heap[], int nodeIndex)
{
    if(nodeIndex==0) return;
    int k = (nodeIndex-1)/2;
    if(Heap[nodeIndex]>Heap[k])
    {
        int tmp = Heap[k];
        Heap[k] = Heap[nodeIndex];
        Heap[nodeIndex] = tmp;
        siftUp(Heap,k);
    }
}
```

```
void siftDown(int Heap[], int nodeIndex, int maxEle)
{
   int leftChildIndex, rightChildIndex, tmp;
   leftChildIndex = nodeIndex*2 + 1;
   rightChildIndex = nodeIndex*2 + 2;
   if(leftChildIndex > maxEle-1) return; //at leaf node
   else if(rightChildIndex > maxEle-1) //has only left child
   {
      if(Heap[nodeIndex]<Heap[leftChildIndex])
      {
        tmp = Heap[leftChildIndex];
        Heap[leftChildIndex] = Heap[nodeIndex];
        Heap[nodeIndex] = tmp;
    }
}</pre>
```

```
else //has two children
        if(Heap[leftChildIndex]>=Heap[rightChildIndex])
           if(Heap[nodeIndex]<Heap[leftChildIndex])</pre>
              tmp = Heap[leftChildIndex];
              Heap[leftChildIndex] = Heap[nodeIndex];
              Heap[nodeIndex] = tmp;
              siftDown(Heap,leftChildIndex,maxEle);
           }
       else
           if(Heap[nodeIndex]<Heap[rightChildIndex])</pre>
              tmp = Heap[rightChildIndex];
              Heap[rightChildIndex] = Heap[nodeIndex];
              Heap[nodeIndex] = tmp;
              siftDown(Heap,rightChildIndex,maxEle);
           }
    }
}
```

Heapsort trong thực tế

- Thực tế
 - Xây heap từ mảng chứ không phải thêm lần lượt
 - Lấy phần tử = Hoán đổi phần tử đầu mảng (gốc Heap) với phần tử cuối mảng hiện tại
 - Điều chỉnh lại mảng = thuật toán heapify

Hàm Heapify

Heapsort

```
// Hàm heapsort chính
void heapSort(int arr[], int n) {
    // B1: Xây dựng max-heap
    for (int i = n / 2 - 1; i >= 0; i--)
        heapify(arr, n, i);

    // B2: Trích xuất phần tử từ heap và sắp xếp
    for (int i = n - 1; i > 0; i--) {
        // Đưa phần tử lớn nhất (arr[0]) về cuối
        swap(&arr[0], &arr[i]);
        // Gọi heapify để duy trì max-heap
        heapify(arr, i, 0);
    }
}
```

Minh họa HeapSort trên mảng

Sắp xếp dãy 10 phần tử: 5, 7, 2, 15, 17, 8 ,5 ,12, 15, 8

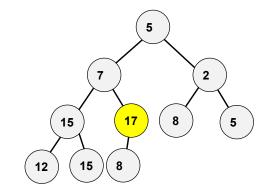
5	7	2	15	17	8	5	12	15	8

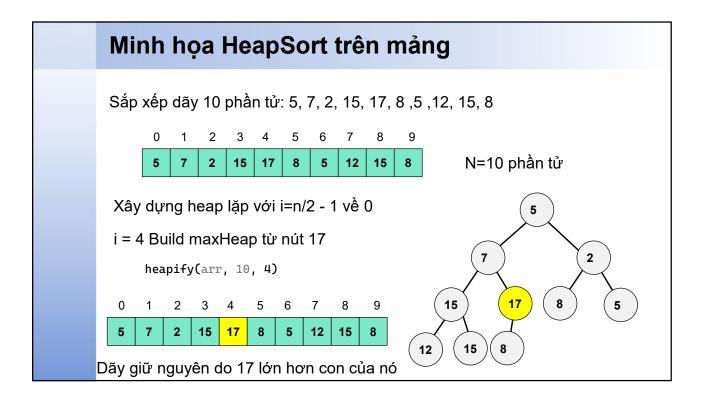
N=10 phần tử

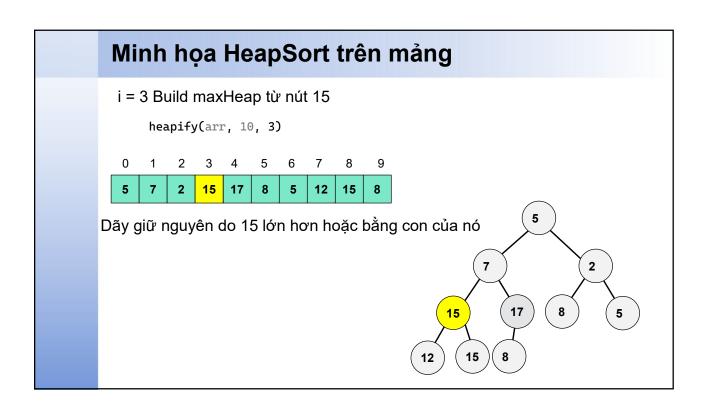
Xây dựng heap lặp với i=n/2 - 1 về 0

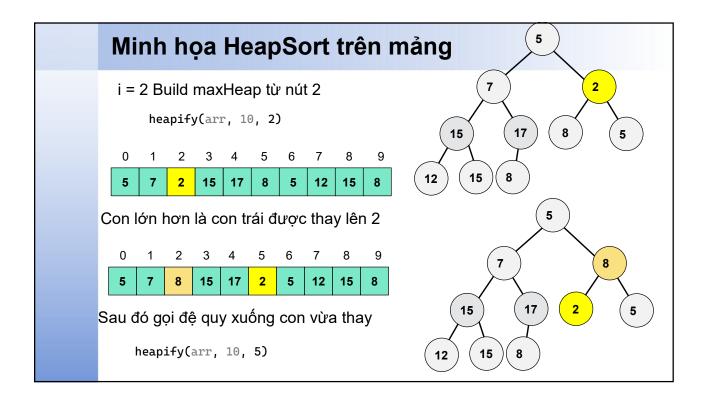
i = 4 Build maxHeap từ nút 17

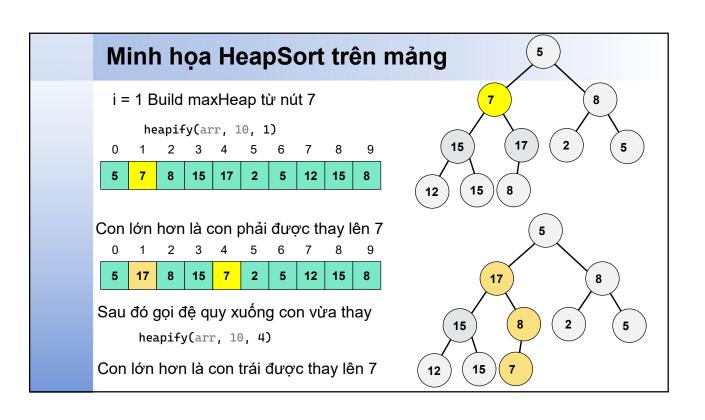
heapify(arr, 10, 4)

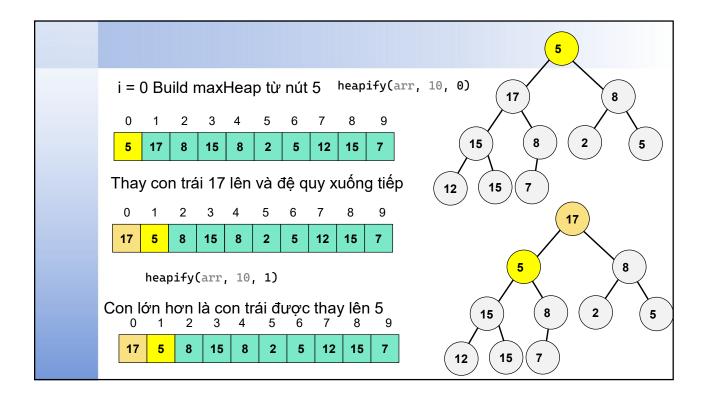

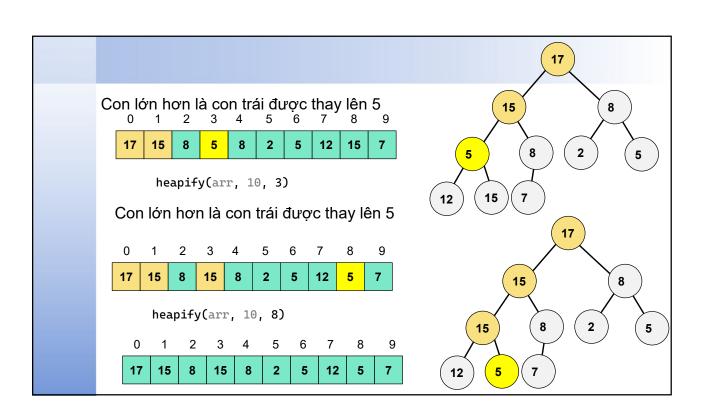

- Phân tích HeapSort:
 - Tạo Heap từ n phần tử ban đầu có chi phí $n * O(\log n)$
 - Vòng lặp loại phần tử gốc và xây dựng lại Heap có thời gian cỡ $(n-1)*O(\log n)$
 - Do đó tổng thời gian thực hiện : $O(n \log n)$

- So sánh với Quicksort
 - Heapsort luôn có thời gian thực hiện trong tất cả các trường hợp là O(n log n)
 - Quicksort thường là $O(n \log n)$ tuy nhiên trong một số trường hợp đặc biệt có thể tới $O(n^2)$
 - Quicksort thường nhanh hơn, tuy nhiên trong một số trường hợp đặc biệt thì Heapsort nhanh hơn
 - Heapsort cho đảm bảo thời gian thực hiện tốt hơn

- Thời gian cỡ O(nlogn) trong mọi trường hợp
- Bộ nhớ phụ cỡ *0*(1) In-place
- Không ổn định: các phần tử có khóa bằng nhau có thể bị xáo trộn
- Hiệu suất thấp hơn quicksort trong thực tế
- Không song song hóa được
- Là thuật toán offline và không sắp xếp trên bộ nhớ ngoài được
- Có thể cài đặt vòng lặp và đệ quy
- Sắp xếp trên danh sách lớn, chủ yếu dùng khi cần cận thời gian chặt: VD. sắp xếp trong các hệ thống thời gian thực hoặc có yêu cầu về độ tin cậy cao đối với trường hợp tệ nhất.

Heap và cài đặt hàng đợi ưu tiên - priority queue

- Cài đặt hàng đợi ưu tiên
 - (1) Các phần tử có độ ưu tiên cao nhất/thấp nhất được lấy ra trước
 - (2) Nếu cùng độ ưu tiên thì theo quy tắc FIFO (vào trước ra trước)
- Heap (minheap/maxheap) có thể đáp ứng tiêu chí (1) với thời gian $O(\log n)$, tuy nhiên Heap KHÔNG phân biệt được thứ tự phần tử?
- Bổ sung thêm:
 - Thứ tự thêm sequence number
 - Tem thời gian timestamp

Heap và cài đặt hàng đợi ưu tiên - priority queue

Một số chú ý khi chọn thuật toán sắp xếp

- Độ phức tạp thời gian: trung bình, tối nhất, tốt nhất, khi dữ liệu gần sắp xếp
- Bộ nhớ cần thiết: bộ nhớ phụ (in-place)
- Tính ổn định stability: giữ nguyên thứ tự tương đối nếu các phần tử có khóa bằng nhau
- Kích thước đầu vào: đầu vào nhỏ hay lớn, dữ liệu đã gần sắp xếp, dữ liệu chứa các phần tử giống nhau
- Tính chất thuật toán: cài đặt đệ quy hay không đệ quy, có thể song song hóa
- Tính hiệu quả trên phần cứng: tận dụng bộ nhớ đệm (e.g. Quicksort), làm việc với bộ nhớ ngoài

Một số chú ý khi chọn thuật toán sắp xếp

Thuật toán phù hợp				
Insertion Sort, Selection Sort				
MergeSort, QuickSort, HeapSort				
MergeSort, Insertion Sort				
QuickSort, HeapSort				
Insertion Sort, Bubble Sort (tối ưu)				
QuickSort, HeapSort				
MergeSort MergeSort				